

دانشگاه شهید چمران اهواز
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی
طرح درس ویژه درس‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه

همکاران ارجمند می‌توانند برای آگاهی بیشتر درباره روش‌ها و فنون تدریس و به‌ویژه روش تهیه طرح درس، نگاه کنند به: حسن شعبانی، مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روشها و فنون تدریس)، ۲ جلد، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، ۱۳۹۰.

<p>آدرس ایمیل: rajabireza@scu.ac.ir</p>	<p>مرتبه علمی: استاد</p>	<p>نام و نام خانوادگی استاد: غلامرضا رجبی</p>
<p>نیمسال تحصیلی: دوم</p>	<p>گروه: مشاوره</p>	<p>دانشکده: علوم تربیتی و روان شناسی</p>
<p>تعداد واحد: ۳</p>	<p>نام درس: سنجش و ارزیابی در مشاوره خانواده و ازدواج</p>	<p>دوره تحصیلی: ارشد مشاوره خانواده</p>
<p>جایگاه درس در برنامه درسی دوره: اصلی</p>		
<p>هدف کلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - پایه های سنجش روان شناختی. - ابزارهای اساسی سنجش روان شناختی. - چگونه شاخص های سنجش ساخته و تهیه می شوند. - مصاحبه سنجشی - آشنایی و کاربرد آزمون های خانواده و ازدواج. 		
<p>اهداف یادگیری:</p> <p>دانش جو باید با مفاهیم تهیه و ساخت ابزارهای اندازه گیری مشاوره خانواده و ابزارهای اساسی سنجش ازدواج آشنا باشد.</p>		
<p>رفتار ورودی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - دانش جو باید با مفاهیم سنجش، اندازه گیری، آزمون و انواع آن در مشاوره آشنا باشد. - دانش جو باید با نظریه های اندازه گیری در مشاوره آشنا باشد. - دانش جو باید با نظریه های مختلف آزمون ها در مشاوره تا اندازه ای آشنایی داشته باشد. 		
<p>مواد و امکانات آموزشی:</p> <p>استفاده از تابلو کلاسی، ویدیو پروژکتور برای کاربردی نمودن مطالب و سایر امکانات آموزشی.</p>		
<p>روش تدریس:</p> <p>روش توضیحی. در این روش مطالب، اصول ها و روش های مختلف سنجش خانواده به صورت مستقیم و با استفاده از مطالب چاپی (کتاب) یا به وسیله سخنرانی و ارائه مطالب در تابلو کلاسی و به صورت عملی به دانش جو انتقال داده می شود. هم چنین تعدادی از آزمون های روانی به صورت عملی بر روی آزمودنی های مختلف اجرا و مورد تفسیر قرار می گیرند.</p>		
<p>وظایف دانشجو:</p> <p>حضور مستمر در کلاس درس.</p> <p>مشارکت مستقیم و فعال در یادگیری مفاهیم سنجش و آزمون های مشاوره خانواده، پیش از ازدواج و طلاق.</p> <p>اجرای آزمون های مشاوره در امر خانواده و ازدواج.</p> <p>ارائه گزارش مکتوب از اجرای آزمون ها.</p>		

شیوه آزمون و ارزیابی:

شیوه‌ی ارزیابی به صورت امتحان کتبی و عملی (اجرای آزمون‌های خانواده به صورت فردی بر روی مراجع) از دروس تدریس شده در طول ترم تحصیلی می‌باشد که بر اساس بارم هر سؤال از نمره کتبی و عملی درس آزمون‌های مشاوره دانش جو گزارش خواهد شد.

منابع درس:

مارنات، گری گراث. (۲۰۱۷). راهنمای سنجش روانی. ترجمه دکتر حسن پاشا شریفی و محمد رضا نیکخو. (۱۳۹۷). تهران، انتشارات رشد
رجبی، غلامرضا. (۱۳۹۳). مقیاس‌های روان‌شناختی و خانواده‌فرم ایرانی. انتشارات آوای نور، تهران.
باربارا تاملیسون (۲۰۱۸). راهنمای سنجش خانواده: مقدمه و راهنمای عملی در سنجش خانواده. ترجمه دکتر غلامرضا رجبی. (۱۳۹۹). انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز.

هفته یکم

بافت های خانواده

۹۹/۱۲/۲۱ تا ۹۹/۱۲/۱۵

مقدمه ای بر سنجش و مداخله ی خانواده

- آغاز سنجش خانواده

- اهمیت بافت های خانواده

- چگونه یک خانواده برای سنجش خانواده، تعریف می شود؟

- بافت فرهنگی خانواده

- تفکرات آغازین در مورد دیدگاه های نظری

هفته دوم

۹۹/۱۲/۲۲ تا ۹۹/۱۲/۱۶)

بافت های خانواده (ادامه)

- خطر و دیدگاه زیست روان اجتماعی تاب آوری

- توانایی ها و تاب آوری خانواده

- اخلاقیات

- ارزش ها

- باورها

- اعتقادات شخصی

- اعتقادات خانوادگی

- توافق آگاهانه

- بافت عملی مبتنی بر شواهد

هفته سوم

۹۹/۱۲/۲۸ تا ۹۹/۱۲/۲۲)

چارچوب درک خانواده

- چهار عامل مشترک در نتایج موفقیت آمیز خانواده

- اصول تغییر مشترک

- خانواده و محیط ها

- مهارت های مشارکت اساسی

- پرسیدن سؤال ها

هفته چهارم

(۹۹/۱۲/۲۹ تا ۹۹/۱۲/۲۴)

چارچوب درک خانواده (ادامه)

- گوش دادن

- درک مسایل مربوط به مشارکت

- سنجش خانواده

هفته پنجم

(۱۴۰۰/۱/۲۰ تا ۱۴۰۰/۱/۱۴)

چارچوب درک خانواده (ادامه)

- حساسیت و سنجش پاسخ دهی

- هدف سنجش

- فرایند سنجش

هفته ششم

(۱۴۰۰/۱/۲۱ تا ۱۴۰۰/۱/۱۵)

چارچوب درک خانواده (ادامه)

- چارچوب

- ابزارهای سنجش

- گزارش سنجش و طرح ارائه ی خدمات

- اهمیت سنجش

هفته هفتم

(۹۹/۱/۲۷ تا ۱۴۰۰/۱/۲۱)

نظام خانواده

- ساختار عملی خانواده

- نقش های خانواده

- تأثیر تنش زها

- رویکرد تحولی گستره ی عمر

- تاب آوری خانواده

- شکل گیری تاب آوری
- راهبردهایی برای شکل گیری تاب آوری
- مداخلات خانواده محور
- پیوندهای خانوادگی و اهمیت تعلق
- استنباط از اشکال خانواده
- سنت ها و آیین های خانوادگی
- کارکرد خانواده-

هفته هشتم

(۱۴۰۰/۱/۲۸ تا ۱۴۰۰/۱/۲۲)

سنجش تکالیف اساسی خانواده

- سنجش مشکل
- آگاه سازی خانواده از وضعیت درمان گر
- انتخاب روش سنجش مبتنی بر شواهد
- رویکردهای افتراقی برای سنجش خانواده
- سنجش ابعاد کارکرد خانواده
- رویکردهای سنجش
- ابزارهایی برای جمع آوری و سازمان دهی داده های بالینی
- مصاحبه ی خانوادگی
- ابزارهای نقشه برداری و نگاره ای
- ابزارهای خود گزارشی
- آموزش و ابزارهای نقش گذاری
- نقش سنجش

هفته نهم

(۱۴۰۰/۲/۳ تا ۱۴۰۰/۱/۲۸)

تنظیم اهداف و انتخاب مداخلات در خانواده

- دستورالعمل های مشترک در تنظیم اهداف
- روش هایی برای دست یابی به اهداف
- انتخاب اهداف واقع بینانه
- بستن قرارداد برای اهداف و ارائه ی خدمات
- تمرکز اهداف بر راه حل ها
- تمرکز اهداف بر اساس توانایی های خانواده برای تاب آوری
- انتخاب راهبرد مداخله

-تغییر دادن افکار و شناخت ها

-تغییر دادن عوامل عاطفی

- تغییر دادن عوامل عاطفی

-نظریه نظام ها و تغییر

-آغاز تغییر

-سازماندهی سنجش اطلاعات

-گزارش سنجش خانواده

هفته دهم

(۱۴۰۰/۲/۲۹ تا ۱۴۰۰/۲/۴)

سال خورده ها، خانواده ها و تنش زاهای زندگی

-دیدگاه های رشدی وم شناختی

-دیدگاه توانمندی ها

-حمایت اجتماعی و مشارکت در خانواده

-تغییراتی در سلامت فیزیکی و روانی

-بازنشستگی

-پیوگی

-سنجش خانواده ها از دیدگاه دوره ی زندگی

-مشارکت افراد سالخورده در سنجش خانواده ی چند نسلی

-راهردهای مداخله مبتنی بر شواهد

هفته ی یازدهم

(۱۴۰۰/۲/۱۰ تا ۱۴۰۰/۲/۴)

مداخلات خانواده محور برای مقابله با تنش زاهای دشوار زندگی

-برنامه های ملل خانواده درمانی مبتنی بر شواهد

-خانواده درمانی

-خانواده درمانی کوتاه مدت

-خانواده درمانی کارکردی

-درمان چند سیستمی

-آموزش روانی خانواده

-آسیب

-سوء استفاده ی جنسی

-شاخص های ویژه سوء استفاده

-سنجش سوء استفاده از شریک زندگی

-تنش زها

-پرسش نامه های مربوط به سنجش

-سنجش آمادگی برای تغییر

-طراحی تکلی-مرور تکلیف

هفته دوازدهم

(۱۴۰۰/۲/۱۱ تا ۱۴۰۰/۲/۵)

راهبردهای شناختی و رفتاری برای حمایت و توانمندسازی خانواده

-خاستگاه های نظری

-شناخت ها و خودگویی

فرضیه های مدل شناختی-رفتاری

-تکلیک های تغییر

-سنجش و مداخله

-ارزیابی برای حفظ تغییر

هفته سیزدهم

(۱۴۰۰/۲/۱۷ تا ۱۴۰۰/۲/۱۱)

راهبردهای شناختی و رفتاری برای حمایت و توانمندسازی خانواده (ادامه)

-پیگیری

-آموزش پدر و مادر برای رفتاریهای اخلاص گرایانه ی کودک

-آموزش مهارت های خانواده

ملاحظات فرهنگی

هفته چهاردهم

(۱۴۰۰/۲/۱۸ تا ۱۴۰۰/۲/۱۲)

انتخاب ابزارهای سنجش خانواده برای ارزیابی تغییر

-شاخص های کمک کننده به درمان گران برای بهبود درمان

-سنجش خانواده و روش های اندازه گیری

-ملاحظات برای انتخاب ابزارهای سنجش خانواده

-شاخصهای انفرادی

-شاخص های استاندارد شده

-دستورالعمل هایی برای استفاده از ابزارهای اندازه گیری

هفته پانزدهم

(۱۴۰۰/۲/۲۴ تا ۱۴۰۰/۲/۱۸)

انتخاب ابزارهای سنجش خانواده برای ارزیابی تغییر (ادامه)

- مشکلات کودک
- مشکلات والدین و زناشویی
- ارزیابی تغییر خانواده
- انگیزش برای تغییر

هفته شانزدهم

(۱۴۰۰/۲/۲۵ تا ۱۴۰۰/۲/۱۹)

تفکر انعکاسی و نوشتن انعکاسی

- ترسیم مهارت های تفکر انتقادی
- گوش دادن همدلانه
- خودآگاهی
- فهرستی برای تفکر انعکاسی
- روایت ها
- نوشتن وقایع روزانه
- نامه نگاری

هفته هفدهم

(۱۴۰۰/۲/۳۱ تا ۱۴۰۰/۲/۲۵)

برقراری ارتباط با نظام های خانواده ی خود

- بررسی خانواده یاصلی و تغییرات آن در حالت عادی
- تأکید بر سنجش
- کارکرد مناسب خانواده چیست؟
- موضوعات مهم برای بررسی آینده با بازگشت به گذشته

هفته هجدهم

(۱۴۰۰/۳/۱ تا ۱۴۰۰/۲/۲۶)

سنجش عملی خانواده با استفاده از مطالعات موردی

- شارون و خانواده ی او
- خانواده ی بلویرد

هفته نوزدهم

(۱۴۰۰/۳/۷ تا ۱۴۰۰/۳/۱)

سنجش عملی خانواده با استفاده از مطالعات موردی (ادامه)

- خانواده ی جان فوک -خانواده ی فرنانز

هفته بیستم

(۱۴۰۰/۲/۸ تا ۱۴۰۰/۳/۲)

سنجش عملی خانواده با استفاده از مطالعات موردی (ادامه)

- خانواده ی دل سول

- خانواده ی مک کوی

- خانواده ی جاکویس

هفته یست ویکم

(۱۴۰۰/۳/۱۴ تا ۱۴۰۰/۳/۸)

کاربرد تکنیک های سنجش برای موردها

- بررسی خانواده ی فرانکوویس: عزت نفس والدین و آموزش آنان